

Yleistä - Ruotsi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Miten kuolemanvaraismääräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?
- 2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?
- 3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?
- 4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?
- 5 Mikä on toimivaltainen viranomainen
  - 5.1 perintöasioissa?
  - 5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?
  - 5.3 vastaanottamaan testamenttisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?
  - 5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?
- 6 Esitelkää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).
- 7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?
- 8 Ovatko perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?
- 9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?
  - 9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?
  - 9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?
  - 9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?
- 10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Sivu on laadittu yhteistyössä Euroopan unionin notaarien liiton (CNUE) kanssa.

1 Miten kuolemanvaraismääräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?

Testamentin voi laatia, jos on täyttänyt 18 vuotta. Testamentti ei ole pätevä, jos se on laadittu mielenhäiriössä. Jotta testamentti olisi pätevä, sen on oltava kirjallisessa muodossa ja testamentintekijän allekirjoittama. Testamentilla on oltava myös kaksi todistajaa, joiden on allekirjoitettava se samaan aikaan. Todistajilla on oltava tieto siitä, että he ovat todistamassa testamenttia, mutta heillä ei tarvitse olla tietoa sen sisällöstä.

Todistajien on oltava vähintään 15-vuotiaita, eikä todistajana voi olla testamentintekijän puoliso, avopuoliso, sisarus tai sukulainen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa tai sukulainen avioliiton kautta. Todistajana ei voi olla myöskään henkilö, jolle itselleen tai jonka puolisolle, avopuolisolle, sisarukselle tai sukulaiselle suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa tai sukulaiselle avioliiton kautta määrätään testamentissa perintöä.

Testamentti on mahdollista tehdä ns. hätätestamenttina, jos testamentintekijä ei sairauden tai jonkin muun hätätilanteen takia voi laatia testamenttia edellä esitetyllä tavalla. Tällaisessa tilanteessa testamentintekijä voi sanella testamentin suullisesti kahden todistajan edessä tai laatia ja allekirjoittaa sen omakätisesti.

Testamentin julistaminen pätemättömäksi edellyttää, että testamenttia vastaan nostetaan mitätöintikanne kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun testamentista on saatu tieto.

Kuolemanvaraismääräys on pätevä vain, jos se on laadittu testamentteja koskevien säännösten mukaisesti. Perintösopimukset ja muut omaisuuden siirtymistä kuolemantapauksessa koskevat sopimukset ovat näin ollen pätemättömiä.

2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?

Ruotsissa ei ole säädetty testamenttien rekisteröinnistä.

Testamentintekijän on kerrottava testamentin säilytyspaikka jollekulle, johon hän luottaa, varmistaakseen, että testamentti löydetään ja pannaan toimeen hänen kuoltuaan. Tavallisesti testamenttia säilyttää juristi tai sitä säilytetään pankissa. Jos testamenttia ei testamentintekijän kuoleman jälkeen löydetä, noudatetaan laissa säädettyä perimysjärjestystä. Jos testamentti löydetään myöhemmin, voidaan perimysjärjestystä muuttaa. Vanhentumisaika on kymmenen vuotta.

3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?

Kyllä. Jos henkilö on naimisissa ja/tai hänellä on lapsia, hänen oikeuttaan määrätä jäämistöstään on rajoitettu.

Naimisissa olleen testamentintekijän leskellä on oikeus saada omaisuus, joka yhdessä lesken osituksessa saaman omaisuuden tai hänen oman erillisen omaisuutensa kanssa on neljä kertaa sosiaaliturvakaaren (*socialförsäkringsbalk*) 2 luvun 6 ja 7 §:n mukainen perusmäärä (*prisbasbelopp*) (2014: 44 400 kruunua x 4 = 177 600 kruunua). Sääntö on voimassa niin pitkälle kuin jäämistöä riittää. Tämä tarkoittaa, että jos omaisuuden arvo on tätä pienempi, leski perii sen omaisuuden, joka perittävältä jää. Testamentti, jossa tätä oikeutta rajoitetaan, ei ole tältä osin pätevä.

Vainajan lapsia kutsutaan rintaperillisiksi ja heillä on oikeus lakiosaan. Lakiosa on puolet siitä, mikä lain mukaan kuuluu rintaperillisille. Lain mukaan rintaperillisillä on yhtäläinen oikeus perintöön. Testamentti, jossa tätä lakiosaoikeutta rajoitetaan, ei ole tältä osin pätevä. Jotta rintaperillinen saa lakiosansa, hänen on vaadittava tasinkoa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut testamentista tiedon.

4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?

Jos testamenttia ei ole, perintö jaetaan laissa säädettyssä perimysjärjestyksessä. Oikeus perintöön edellyttää, että henkilö oli elossa perittävän kuollessa. Myös henkilöllä, joka perittävän kuollessa oli siitetty ja syntyy myöhemmin elävänä, on oikeus perintöön.

Lain mukaan perillisryhmiä on kolme. Ensimmäiseen kuuluvat perittävän lapset tai lapsenlapset. Toiseen kuuluvat perittävän vanhemmat ja sisarukset ja kolmanteen isovanhemmat sekä heidän lapsensa eli perittävän vanhempien sisarukset. Perintö jaetaan tasan kunkin haaran kesken. Toiseen perillisryhmään kuuluvat perivät, jos ensimmäisessä ryhmässä ei ole ketään elossa. Kolmanteen perillisryhmään kuuluvat perivät, jos toisessa ryhmässä ei ole ketään elossa.

Jos vainaja oli naimisissa, jäämistö kuuluu leskelle. Hänen kuoltuaan perivät yhteiset rintaperilliset, ja jos sellaisia ei ole, toiseen tai kolmanteen perillisryhmään kuuluvat. Heillä on siis oikeus jälkiperintöön lesken kuoltua.

Jos perittävällä on rintaperillisiä, jotka eivät ole lesken rintaperillisiä, heillä on oikeus saada perintöosansa.

Jos perillisistä ei ole ollenkaan, jäämistö siirtyy yleiseen perintörahoon.

5 Mikä on toimivaltainen viranomainen

5.1 perintöasioissa?

Perinnönjako tapahtuu pitkälti ilman viranomaisia. Perintöön oikeutetut osapuolet, kuolinpesän osakkaat, jakavat vainajan jäämistön yhdessä. Kuolinpesän osakkaita ovat leski tai jälkeen elävä avopuoliso, perilliset ja testamentinsaajat. Verovirastoon (*skatteverket*) on jätettävä perukirja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kuolemasta. Perukirja laaditaan kuolinpesän varoista ja

veloista. Perukirjasta käy ilmi myös, keillä on oikeus edustaa kuolinpesää. Verovirastolla on myös toimivalta julkaista virallisessa lehdessä (*Post- och Inrikes Tidningar*) ilmoitus perillisestä, jonka olinpaikka on tuntematon.

Jos joku kuolinpesän osakkaista sitä pyytää, tuomioistuin määrää, että omaisuus annetaan pesänselvittäjän (*boutredningsman*) hoidettavaksi ja määrää sellaisen. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan perinnönjaosta, määrätään erityinen pesänjakaja (*skiftesman*), joka jakaa perinnön. Pesänjakajan määrää toimivaltainen yleinen tuomioistuin.

Myös jäämistöoikeudelliset riidat ratkaistaan yleisessä tuomioistuimessa.

Jos joku kuolinpesän osakkaista on oikeuskelvoton, määrätään uskottu mies (*god man*). Uskotun miehen määrää yliedunvalvoja (*överförmyndare*).

5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.3 vastaanottamaan testamentisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Perinnön vastaanottaminen ei edellytä erityistä ilmoitusta. Perinnönsaajan on kuitenkin ilmoitettava itsestään ja, jos hän on kuolinpesän osakas, autettava kuolinpesän hoidossa.

Testamentin nojalla perintöön oikeutetun on testamentin toimeenpanemiseksi annettava testamentti tiedoksi lain mukaan perintöön oikeutetuille. Testamentin antaminen tiedoksi tarkoittaa, että testamentin oikeaksi todistettu jäljennös annetaan perillisille, jotka kuittaavat sen vastaanotetuksi. Tiedoksi antamisen jälkeen perillisellä, joka katsoo, että testamentti pitäisi julistaa pätemättömäksi, rintaperillisellä, joka haluaa vaatia tasinkoa saadakseen lakiosansa, tai leskellä, joka haluaa vedota perusmääräsääntöön, on kuusi kuukautta aikaa nostaa mitätöntikanne tuomioistuimessa.

Vainajan rintaperillisen on mahdollista luopua oikeudestaan perintöön lesken hyväksi. Kyse ei ole perinnöstä luopumisesta vaan rintaperillinen lykkää oikeuttaan perintöön. Rintaperillinen saa oikeuden jälkiperintöön lesken jäämistöstä ja saa perintöosansa tämän kuoltua. Jos rintaperillinen ei ole elossa lesken kuollessa, tulevat rintaperillisen perilliset tämän sijaan.

Perillinen tai testamentinsaaja voi luopua oikeudestaan perintöön ilmoittamalla luopumisestaan suoraan perittävälle ennen tämän kuolemaa. Tällainen perinnöstä luopuminen koskee myös perillisen perillisiä, ellei muuta tule esiin. Rintaperillisillä ja näiden perillisillä on kuitenkin aina oikeus lakiosaansa.

Jos perillinen tai testamentinsaaja välttelee perintöään tai ei vaadi perintöään, verovirasto voi määrätä hänet käyttämään oikeutensa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun määräys on annettu hänelle tiedoksi. Jos perillinen tai testamentinsaaja ei käytä oikeuttaan, hän menettää oikeutensa perintöön. Perinnöstä on mahdollista luopua aina perinnönjakoon asti.

6 Esitelmää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).

Kuolinpesän osakkaat eli leski tai jälkeen elävä avopuoliso, perilliset ja testamentinsaajat hoitavat yhdessä vainajan omaisuutta. He vastaavat perunkirjoituksesta ja perukirjan toimittamisesta verovirastoon. Jos varat ovat suuremmat kuin velat, yli jäävä osa jaetaan lain tai testamentin nojalla. Perinnönjaossa perilliset ja testamentinsaajat laativat kirjallisesti perinnönjakoasiakirjan, ja perilliset allekirjoittavat sen. Jos perilliset eivät pääse sopimukseen jaosta, voidaan määrätä pesänjakaja, joka jakaa pesän. Jos on määrätty testamentin toimeenpanija, tämä vastaa pesän jakamisesta.

Jos vainaja oli naimisissa tai avoliitossa, tehdään useimmissa tapauksissa ositus. Ositus tehdään ennen perinnönjakoa.

7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?

Perilliseksi tullaan lain nojalla. Perillisen on oltava elossa perittävän kuollessa tai hänet on täytynyt siittää ennen vainajan kuolemaa, minkä jälkeen hän on syntynyt elossa. Perillisryhmiä on kolme, ks. kysymys 4.

Testamentinsaajaksi tullaan pätevän testamentin nojalla. Jos testamentinsaaja ei ole elossa testamentintekijän kuollessa, testamentinsaajan sukulaiset tulevan hänen sijaansa, jos he ovat oikeutettuja perintöön laissa säädetyn perimysjärjestyksen mukaisesti.

8 Ovatko perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?

Ei. Perilliset eivät ole vastuussa vainajan veloista. Vainajan varat ja velat muodostavat kuolinpesän. Kuolinpesä on erillinen oikeushenkilö, jolla on oikeuksia ja velvollisuuksia. Jos velat ovat suuremmat kuin varat, kuolinpesä menee konkurssiin eikä perintöä voida jakaa.

9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?

Kiinteän omaisuuden omistusoikeuden saaneen on haettava saannon kirjaamista (*lagfart*, lainhuuto) maanmittausviranomaiselta (ht [tp://www.lantmateriet.se/](http://www.lantmateriet.se/)) pääsääntöisesti kolmen kuukauden kuluessa saannosta. Lainhuutoa hakevan on esitettävä saantokirja ja muut asiakirjat, joita saannon vahvistaminen edellyttää. Tämä tarkoittaa, että kaupan yhteydessä on esitettävä mm. kauppakirja. Jos kiinteistö on saatu perintönä, tietyissä tapauksissa (jos kuolinpesän osakkaita on vain yksi) periaatteessa riittää, että rekisteröidystä perukirjasta esitetään alkuperäiskappale ja oikeaksi todistettu jäljennös. Muissa tapauksissa on esitettävä myös perinnönjakoasiakirjan alkuperäiskappale ja oikeaksi todistettu jäljennös. Myös muita asiakirjoja voi joutua esittämään, esim. yliedunvalvojan suostumus, jos joku pesän osakkaista on oikeuskelvoton. Joissakin tapauksissa lainhuutoa voidaan hakea esittämällä perinnönjakoasiakirjan sijaan lainvoimainen testamentti.

Viimeksi lainhuutoa hakenut katsotaan kiinteistön omistajaksi.

9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?

Pesänselvittäjän (*boutredningsman*) nimittäminen on pakollista, jos joku kuolinpesän osakkaista sitä pyytää. Myös legaatintuomarin saajalla eli henkilöllä, jolla on testamentissa määrätty tietty osa jäämistöstä, on oikeus pyytää pesänselvittäjän nimittämistä.

Pesänselvittäjän määrää toimivaltainen tuomioistuin. Pesänselvittäjällä on oltava pesän hoitamiseen tarvittava osaaminen.

Perittävä voi testamentissa määrätä, että kuolinpesää hoitaa perillisten ja testamentinsaajan sijaan testamentin toimeenpanija.

9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?

Ensi sijassa kuolinpesän osakkailla. Kuolinpesän osakkaita ovat leski tai jälkeen elävä avopuoliso, perilliset ja testamentinsaajat. Toimivaltaiset kuolinpesän osakkaat käyvät ilmi perukirjasta. Jos on nimitetty pesänselvittäjä tai testamentin toimeenpanija, heillä on toimivalta edustaa kuolinpesää osakkaiden puolesta.

9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?

Pesänselvittäjän tehtävänä on selvittää, mitä varoja ja velkoja pesällä on, ja hoitaa omaisuutta. Hänen on selvitettävä, ketkä ovat perillisiä ja testamentinsaajia, voidakseen jakaa jäämistön perimysjärjestyksen tai testamentin mukaisesti. Näin ollen hänellä on toimivalta toteuttaa tätä varten tarvittavat oikeustoimet. Pesänselvittäjän valtuuksia on joiltakin osin rajoitettu. Esim. kiinteän omaisuuden myynti edellyttää kaikkien pesän osakkaiden kirjallista hyväksyntää tai, jos sitä ei voi saada, toimivaltaisen käräjäoikeuden (*tingsrätt*) lupaa.

10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Tavallisimmat asiakirjat ovat perukirja (*bouppteckning*) ja perinnönjakoasiakirja (*arvsskifte*).

Perukirja: Kaikki perilliset ja testamentinsaajat kutsutaan perunkirjoitukseen, jonka jälkeen laaditaan verovirastolle toimitettava perukirja. Perukirjasta käyvät ilmi mm. perilliset ja testamentinsaajat sekä kuolinpesän varat ja velat. Se, joka tuntee kuolinpesän parhaiten (*bouppgivare*), vahvistaa kunnian ja omantunnon kautta, että perukirjan tiedot pitävät paikkansa. Kaksi todistajaa vahvistaa, että kaikki on kirjattu oikein perukirjaan. Perukirjaan liitetään testamentti ja avioehtosopimus. Verovirasto rekisteröi perukirjan. Rekisteröidyllä perukirjalla on siviilioikeudellista merkitystä. Se on kuolinpesän osakkaiden henkilöllisyystodistus yksinään tai yhdessä perinnönjakoasiakirjojen kanssa esim., kun vainajan pankkitililtä nostetaan rahaa tai kun tehdään kiinteistöä koskeva lainhuutohakemus.

Perinnönjakoasiakirja: Jäämistön jakamisen yhteydessä laaditaan perinnönjakoasiakirja. Se on laadittava kirjallisesti ja perillisten ja /tai testamentinsaajien on se allekirjoitettava. Myös perinnönjakoasiakirjalla on siviilioikeudellista merkitystä, ja se on kuolinpesän osakkaiden henkilöllisyystodistus.

Ruotsin oikeudessa sovelletaan vapaata todistusharkintaa, eikä siksi ole erikseen säädetty, mikä tietyn asiakirjan todistusvaikutus on.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 23/10/2015